

Eduard Lehraus – 110 let od narození

Narodil se koncem září 1902 v Chocni v rodině okresního velitele četnictva Eduarda Lehrause a jeho manželky Anny, rozené Procházkové. Po maturitě na střední škole ve Dvoře Králové vystřídal několik zaměstnání.

V roce 1925, po ukončení základní vojenské služby, obdržel místo u kontrolního a důchodkového úřadu v Žamberku, kde se časem vypracoval do funkce přednosta. K 30. březnu 1939 vystoupil ze státní služby. Pracoval u firmy Žid a spol. v Žamberku do srpna téhož roku, kdy jej dosazený německý komisař na hodinu propustil. Zařídil si tedy vlastní velkoobchod textilním zbožím a později i vínem, aby měl volnost pohybu, protože již v té době byl zapojen do odbojového hnutí.

Pracoval ve skupině Petiční výbor věrni zůstaneme, kterou v okrese Žamberk řídil Josef Reisner. Po Reisnerově přemístění do Hlinska převzal jeho funkci. Činnost spočívala ve sbírkách na podporu rodin odbojářů, zatčených gestapem, sledování nálad obyvatelstva a v získávání osob, schopných v případě porážky Německa převzít moc. Dále sbírali peníze na útek

bývalých důstojníků letectva do zahraničí a na tajnou vysílaku, stavěnou Ladislavem Vyskočilem z Kyšperka (dnes Letohradu).

Prostřednictvím Antonína Horáka z Letohradu byl také napojen na odboj v Hradci Králové, skupinu dr. Franty a dr. Milostného. Přispěl jim výraznou finanční sumou na „obhajobu zatčených”.

Obě skupiny byly odhaleny. Eduard Lehraus byl zatčen 6. března 1942 a vyslýchán na pardubické služebně gestapa. Choval se neobyčejně statečně, stejně jako rodina Čeňka Dolečka a František Weihrauch. Gestapáci z něho nic nevytloukli. I spoluvězni ho přemlouvali, aby se zbytečně nenechal mlátit a přiznal to, co už gestapo bezpečně ví. Vyslýchající gestapák se vyjádřil slovy: „V den svého výslechu se choval neovladatelně a žádným způsobem ho zprvu nešlo donutit říct pravdu. Teprve při konfrontaci ... poznal bezúčelnost svého lhaní a odhodlal se k přiznání.”

Díky tomu, že spoluobžalovaní Reisner a Vašíček ho spíše chránili, vyvázl s poměrně mírným trestem tři

roky káznice a v květnu 1945 se vrátil domů. Jako záložní důstojník velel do září, kdy odešel do zálohy, jednotce v Bartošovicích. Velmi úzce spolupracoval se svým kamarádem, poslancem Pravoslavem Noskem, kterého vozil svým autem po schůzích. Na jeho radu vstoupil po únoru 1948 do KSČ, z níž byl později pro pasivitu vyloučen.

Pravoslavu Noskovi pomohl k útěku do zahraničí tím, že zaplatil převaděči za převod přes hranice. Později také odešel do zahraničí, ale po několika měsících se, i díky amnestii, vrátil domů.

Dlužno dodat, že i Lehrausova manželka Mílada se chovala po zatčení svého manžela statečně. Nejen, že za něho řídila obchod, ale dodávala cenné zprávy odbojovému hnutí a „poskytovala pomoc rodinám postižených nacistickou persekucí“, jak v dubnu 1969 potvrdil Josef Vanický.

Psáno podle dokumentů ABS Praha fond Německé soudy v říši, ÚSTR Praha svazek PZ ač. 945831 MV, VHÚ Praha fond Osvědčení 255 a dcery Jany.

Text Pavel Svědih

Foto zapůjčila dcera Jana

Žamberské listy č. 15/2012 ze 14. září 2012